

ELINI

• SU TERRITÓRIU

**CRÈSIA DE SANTU
GAVINU MÀRTIRI**

CRÈSIA DE SU CRAMU

PARCU DE SU CRAMU

FUNTANA MANNA

DOMU DE IS SICAS

SA STASSIONE

**SA DOMU DE
SIU DÀRIU**

CRÈSIA DE SANTU GAVINU MÀRTIRI

Sa crèsia parrochiali de Santu Gavinu Màrtiri, s'agatat in su centru de sa bidda de Elini e est dedicada a su patronu.

Su fràbbicu antigu si pensat chi siat de su sèculu XVI, mancari de is murus originàrius nd'at coixau pagu cosa, po more ca in su 1952 dd'iant isciusciada e torrada a fai. S'ùrtimu assèliu est de su 1999.

Sa crèsia est fata cun lastras de granitu biancu, tenet una navada ùnica cun piticas capellas lateralis. In mesu s'agatat una cùpola e, a costau unu campanili a base cuadrada cun 4 càmpanas e una ruxi in punta. S'infaciada chi betat a su stili romànicu, est decorada cun unu rosone orrotundu, una fentana manna ovali e unu portali in linna, pretzèdiu de una lolla a 4 columnas.

A intru, unu tempus, fut arrimau unu quadru de su 1602 de su pintore irbonesu Andrea Lussu, tra is prus importantis esponentes de su Manierismu in Sardigna. S'òpera rafiguràt a Nostra Sennora de su Cramu e fut galu presente in su 1949, ma poi s'est pèrdia. Segundu sa tradissione populari, Santu Gavinu iat sarbau sa bidda de Elini de sa prena de su Flumendosa, scansandu is s'erriu. Ogha 25 de cabudanni si fait una festa manna in onori de su santu, cun una processione, cantus e ballus in prassa.

iscias ca...

Santu Gavinu, si festat duas bias a s'annu: sa primu bia in Mau (Santu Gavinu de sa Cerésia) e sa segundu, in mese de Ladàmini. (Santu Gavinu de sa Castàngia).

CRÈSIA DE SA MADONNA DE SU CRAMU

In su padente de su Cramu s'agatat sa crèsia de sartu intitulada a Nostra Sennora de su Cramu. S'infaciada est bianca e portat una fentana manna tunda decorada e unu portali de linna chi abbrontat a una scalera manna. Sa crobeta a duas abbas, fata a sa sarda, est cun bigas de linna imbusciadas de canna cun in pissu sa tèula. In punta portat una ruxi latina in ferru.

Su de intru, a ruxi latina, portat arredos e òperas de època antiga. Ogha annu, su primu domìnicu a in antis de su 16 de argiolas, si cèlebrat sa Festa de su Cramu. Sàbadu, a cissu, movet sa processione a pè finas a su Cramu. Sa stàtua de sa Madonna, tragada a coddu de is giòvanus de sa bidda est acumpangiada de sa de Santu Màuru, portau a coddu de is piciocas de Elini.

A sa processione partècipant fideles e devotos de totu s'Ogliastra. Duranti s'essia si cantat s'Orrosàriu in sardu a sonu de launeddas. A pustis de sa missa, is fideles irricint su durci de sa festa e si stentant cun càntigus e ballus sardu de sa nanti a sa crèsia.

Po s'occasione s'abbarrat a pràndiri totu paris in su Cramu, in cumpangia de amigus e istràngius. Su domìnicu a manginau a cissu, sa stàtua benit torrada a calai a sa crèsia parròchiali e lunis si fait sa processione in is caminus de sa bidda, sighia de ballus e spetàculus.

iscias ca...

Su 19 de argiolas de su 1919, duranti sa festa de su Cramu, fut capitau unu scravatòriu tra elinesos e seuesos e unu piciocu de Seui fut abbarrau mortu. De tandu is de Seui iat decidìu de no andai prus a Elini e de festai sa Madonna de su Cramu in bidda issoro.

PARCU DE SU CRAMU

Su parcu pigat su nòmene de sa cresiedda de sartu dedicata a Nostra Sennora de su Cramu.

Postu a prus o mancu 800 metros de artia, a intru ddue tenet matas de ìlixì secularis e una funtana de abba contada po sa bonesa sua.

Su parcu est abitadu meda de is elinesos prus che totu in s'istadi, massimamente in su tempus de sa festa dedicata a Nostra Sennora.

A dominare su logu est Monte Nuraxi, unu cùcuru chi comente narat su nòmene, scòviat sa presènsia de arrastus de sa civiltadi nuraghesa. Su parcu, cun mesas po papai, est perfetu po fai passilladas e atividades a s'abertu: non po nudda est sa sede de su Centru de Educassione Ambientali (CEAS), impegnau in sa promossione de su patrimoniu naturali e culturali de sa bidda.

FUNTANA MANNA

Funtana Manna est una de is benas naturalis prus mannas e perennes de Elini, a pustis de sa de su Cramu. Est sa funtana principali tra is chi s'agatant a ingìriu de sa bidda e est apressiada siat de is elinesos, siat de is de foras.

Sa funtana est a duas cannadas: una nci calat deretu a una vasca chi a unu tempus fut impreada de is fèminas de sa bidda po samunai s'orroba.

Restaurada in is annus colaus, est imbusciada cun una crobeta inteulada. S'abba de sa funtana sighit a èssere impreada po abbai is ortos e is erriàrgius a fundu de bidda.

iscias ca...

Ogna austu in Elini si fait sa Sagra de s'anguli de cibudda, un'abbrontu de sa coxina ogliastrina, fatu impastandu patata, corcoriga, tamata, casu de fita, lardu, cibudda, totu cotu in su forru a linna.

SA DOMU DE IS SICAS

In mesu bidda s'agatat sa Po nci pigai a su primu “domu museu”, una domu pianu si fait de una scala in antiga de s’incumènciu de preda. In sa prassa ddoe su ‘900 apartènnia a sa tenet unu pòrticu e cun su familia Zicca, oe restaurada forru.

rispetandu is materialis e A intru est arrimada sa su stili originali. Sa domu mobìlia e ogetos originalis est a 3 pianus cun de unu tempus: sa coxina pamentos de linna e sa cun sa geminera, is crobeta fata cun bigas e aposentos de corcai cun is imbusciada a canna e cun letos de ferru, e su tèula sarda. mangasinu. Un’apostu

Abbrontat a una prassa cun est po is ogetos de domu, in mesu una mata manna atretzos de sa massaria, su de mèndula. bestiri antigu e is ricamus.

SA STASSIONE DE ELINI

Sa stassione de su trenu de Elini, fata in su 1893, est cunsiderada su monumentu sìmbulu de sa bidda.

Est unu de is pagus fràbbicus chi no at tentu cambiamentos mannus e est importanti po more ca sa ferrovia at tentu unu grandu ruolu in sa stòria e in su sviluppu de Elini.

Su stàbili est comente a is àteras stassiones de sa linia Mandas-Arbatassa: in su pianu terra tenet tres salas: unu magasinu, una sala passeggeris e s'ofissiu de su capustassione; in pissu s'agatànt is allògios po issu e sa famiglia sua. De su 1997 est impreada in istadi ebbia comente firmada de su Treninu Birdi.

SA DOMU DE SIU DÀRIU

Custa domu antiga fut de sa famiglia Manca, ma in Elini est connota comente "Sa domu de siu Dàriu", de su nòmene de siu Dàriu Carrada (1900-2000), ùrtimu residente e pubiddu de Annetta Manca (1900-2000). Fata prima de su 1800, est s'unione de duas domixeddas. Immoe est unu fràbbicu a dūs pianus chi poderat galu su getu de is domos de custu periudu: murus prenos a ludu, imbrachinaus a carcina, e crobeta de linna cun su cannissu de canna inteulada.

In is annus at tentu pagu modifìcas. In su 2017 is erederis Carrada-Manca dd'ant donada de bonu coro a su cumunu de Elini, chi dd'at asseliada in su 2025 gràssias a unu finansiamentu regionali.

